

20 april Magleby, Mön, Danmark kl 6 f.m.

När Vinholdt vaknade var behovet av en morgonrisp det första som kom till hans medvetande. Kvällen innan hade han underhållit en affärsbekant som var intresserad av att ett antal växlar han höll. Konjak, whisky och cigarrer blev det men inga växlar. Vinholdt var rentier och fabrikör men inte ockrare.

Den mycket väl underhållne affärsvännen Fredriksen låg nu på divanen nere i salongen och sov och svettades i den kavaj han aldrig kommit sig för med att ta av kvällen innan.

De bultningar på dörren som väckt Vinholdt hördes igen. Vem på Mön hade ärende hit ut vid denna tid på dygnet? Pigan skulle inte komma förrän vid lunch och andra kontakter med ortsbefolkningen hade han betackat sig för. Större delen av året tillbringade Vinholdt i Köpenhamn men om somrarna for han då och då ut till sin villa på Mön, en behagligt avskild ö. Det föreföll som den med en gemensam ansträngning av Själland och Falster puttats ut i havet från fastlandet. En lämplig tillflyktsort för en rik rentier som inte accepterades av den fina världen.

Det bultade igen.

Han klev mödosamt ur sängen, gick fram till fönstret och kikade ut genom spetsgardinerna. Den bultande syntes inte till men på grusplanen stod två män som trots sommarvärmen var iklädda grå vidbrättade hattar och mörka rockar. De såg upp mot huset och Vinholdt drog tillbaka huvudet. Den fruktan som fyllde honom berodde på bakrus men också på den ständigt lätta oron hos den som låtit egennyttan ersätta samvetets röst.

Någon prövade ytterdörrens handtag.

Bara för några veckor sedan hade hans patentstrid med Borup A/S drivit det gamla familjeföretaget i konkurs och detta hade väckt ont blod i många kretsar. Var den bultande en hämnare? Nå, vilka de än var som sökte honom så ville han inte träffa dem. Valhant drog han på sig kläderna och gick baktrappan ned till bersån där daggiga grogglas fortfarande stod på trädgårdsbordet.

Vinholdts plötsliga folkskygghet irriterade honom, de mystiska männen in jagade en känsla av att oförutsägbara, obehagliga händelser snart skulle inträffa.

Han klev upp på en rostig cykel som förr ägaren till villan lämnat kvar och började trampa söderut på stigen som ledde mot kritiklinerna. Möns kritiklinter sträckte sig nära åtta kilometer längs östkust.

Bokskogen tog vid redan i närheten av herrgården Klintholm och begränsades av bergets kant där kritiklipporna brant sluttade nedåt, som om en mejsel skurit en gräns mellan land och hav. Platsen passade Vinholdt de gånger han önskade total avskildhet och lugn: Det dramatiska landskapet gjorde att de stilla stunderna aldrig blev långsamma.

Snart märkte han att han var förföljd.

Då och då vände han sig vinglande om men fick aldrig syn på förföljarna. Det hördes enstaka ljud av springande steg och det genomträngande rasslet från en cykel som skakar på ett ojämnt underlag. Efter hand byttes Vinholdts irritation mot rädsla, han ökade hastigheten. Vid Busene började bokträden stå allt tätare och rötterna som dök upp ur marken framför honom riskerade hela tiden att välta cykeln. Rakt norrut, nästan i utkanten av skogen, låg Abborbjerg ett av de högsta i Danmark. Hela tiden bar det brantare uppåt.

Förföljarna ökade också de takten.

Mycket snart var de sista resterna av spänst från ungdomens hamnsjårår borta. Han steg av cykeln på stumma ben och började haltande ta sig fram genom skogen, upp mot höjden och fram mot

havet. Vinholdt var utmattad, men den envishet som fört honom från skorstensfejarsen till grevares finansjär kom till hjälp som så ofta förr. Han fortsatte.

Var det hans egna tunga steg som knäckte kvistar? Var det förföljarnas? Han förbannade sina högljudda flåsningar som nästan dränkte alla andra ljud. Snart, det visste han, skulle han snubbla av trötthet och inte orka resa sig.

Var det någon som stod och lurade i gläntan? Var de ifatt honom? Hans lyfte armarna till försvar.

Förföljaren förvandlades till en högväxt enbuske, lättmoden fick honom att snyfta till. Han snubblade, kom på knä, reste sig, fortsatte.

Det fanns en utväg, skjulet ... han kunde gömma sig i skjulet. Det stod vid branten mot havet och var byggt på samma plats där vrakplundrare förr tänt eldar för att lura fartygen tro att skenet de såg i natten kom från fyren längre söderut och sätta fel kurs mot land. Mot bränningarna.

Skjulet var gistet som en gammal eka och under alla de år han då och då strövat förbi, hade aldrig tecken till liv syntts till. Ropande röster hördes på avstånd och i panik började Vinholdt springa.

Plötsligt övertog havet skogens dofter och ljud och Vinholdt tyckte i sitt förvirrade tillstånd att han förflyttats till Dovers kritklippor. Men här fanns ingen räddande båt till Calais. Över vattnet låg Bornholm och ändå längre bort Litauen.

Skjulet låg nästan framme vid branten. Sedan det övergivits och börjat förfalla hade hagtorn och enbuskar, i synnerhet enbuskar, fått växa fritt. För den som inte kände till dess existens var skjulet svårt att upptäcka utom från havssidan.

Ropen hördes på nytt, denna gång närmare och Vinholdt tvingade sina ben till rörelse. Flämtande och med vidöppen mun pressade han sig igenom hagtornssnåren och enbärsbuskarna, kavajen revades, armarna fåktade vilt, någonstans hade han tappat sina glasögon.

Vågorna gick grå och höga och havet dolde alla ljud han åstad-

kom när han brakade genom snåren. Något lås syntes inte till på dörren till skjulet, den var trög och gnisslade högt innan den gick upp.

Genom det dammiga och spruckna fönstret såg han förföljarna nere vid stranden. En pekade ut mot havet där en fiskebåt kastades fram och tillbaka i vågorna. I den plötsliga tystnaden hörde han sin egen tunga andhämtning. Med en sista ansträngning lyfte han en tvärså från golvet och bommade för dörren.

En harkling hördes från skuggorna bakom Vinholdt.

Han vände sig inte om, han tvingades koncentrera sig på det plötsliga vilda fladdrandet i bröstet och smärtan under bröstbenet.

– Nu blev ni rädd!

– Ja, jädrar i havet! fortsatte en annan röst.

Vinholdt kikade över axeln. På en trälåda lika gisten som huset satt två män i mörka överrockar och vidbrättade grå hattar.

– Vi förstod att ni skulle komma hit, sa den ene. Det är till att handla ganska förutbestämt.

– Skulle aldrig gå för sig i NRK.

– Nix. Bankir'n skulle inte passa. Hade han hört talas om oss skulle han kanske försökt bli medlem.

En av männen knep ihop ena ögat och pekade på Vinholdt.

– Och ... Medlemmar göre sig icke besvär. Det är NRKs devis.

– Vad ... vad vill ni?

Vinholdt tänkte snabbt: NRK? Hade han gjort några affärer med ett företag som hette NRK? Eller hade detta att göra med hans närvaro vid Tysklands förhandlingar med amerikanska regeringen om heliuminköp till luftskeppet Hindenburg? Det var inte långsökt.

Eller var det inhemska antinazister som ogillade hans samröre med Albert Speer?

– Vi vill inget ont, fabriker'n, inget otäck. Vi ska bara hålla herrn i förvar ett slag.

– I hemlighet, hördu!

– Just det, i hemlighet. Det är därför som vi lurat in bankdirektören i skjulet. Gossarna på stranden är staffagefigurer.

– Rena rekvisitan.

Männen reste sig och började gå fram mot Vinholdt. Han kände sig som i en dröm. Vad ville de honom? Kunde det verkligen gälla hans roll i heliumförhandlingarna i Amerika? Eller fikade de helt enkelt efter en lösensumma för hans frigivande?

Men de hade glömt bort hans gäst Fredriksen! Han skulle snart märka sin värds försvinnande och larma polisen.

– Vi har lämnat ett brev åt Fredriksen sa en av männen. Han slog sedan blygt ned ögonen.

– Jag tror minsann att vi förfalskade fabrikörens handstil och skrev att han måste iväg till Köpenhamn i affärer. Vi är ena riktiga lögnare!

– Så nu bär det iväg rentieren. Det blir ingen Hindenburgresa.

De tog honom under varsin arm, sparkade undan tvärslån och klev ut i snåren.

– Så går vi runt en enebärabusk, sa den ene.

– Enebärabusk, enebärabusk, fortsatte den andre.

Det var tidigt en måndag morgon.

29 mars Linköping, Smedjegatan, kl 8 f.m.

Vädret var klart och vackert den annandag påsk som polisen knackade på hos Ernst Rafael Carlsson, Smedjegatan 118 i Linköping. Redan för tio år sedan hade Ernst Rafael Carlsson gjort sig känd hos de rättsvårdande myndigheterna genom att stjäla kyrksilvret från sakristian i Kärna Kyrka. Nu ville polisen på goda grunder anhålla honom för ett flertal inbrott, bland annat i Konsum, Skärblacka.

Ernst Rafael öppnade själv dörren till lägenheten där han för tillfället levde tillsammans med en äldre kvinna. Han uppträdde lugnt och bad att få klä på sig innan han följde med till polisstationen.

En polisman väntade i förstugan medan den andre, kriminalkonstapel Gustav Petterson, klokt nog fattade posto utanför på gatan. Nästan genast fick han syn på Ernst Rafael Carlsson som svingade sig ut genom köksfönstret med fladdrande hängmustascher och revolver i hand. Carlsson öppnade genast eld mot kriminalkonstapeln, skottet strök kinden. Konstapel Petterson besvarade elden och en våldsam revolverstrid utbröt. De sex skott som utväxlades missade alla och Ernst Rafael lyckade springande ta sig från platsen och var därefter spårlöst försvunnen.

Halkande över isiga bakgårdar och hoppande över staket, tog sig Ernst Rafael på omvägar fram till järnvägsstationen. Han hade turen med sig, Stockholmståget stod inne och skulle just avgå. I en tom kupé ryckte han bort de lösmustascher som han satt på sig då polisen knackade på dörren. Han tog fram ett par glasögon med

fönsterglas och sjönk sedan ned på träbänken. Svetten rann nedför ryggen och hans hjärna var tom förutom på fladdrande, osammanhängande bilder från språngmarschen.

Ernst Rafael reagerade alltid på samma sätt efter den typ av pressad situation han just befunnit sig i. Han somnade.

Vid framkomsten till Stockholm hade han åter blivit herre över sig själv och började planera för framtiden. Det första steg han tog var att stjäla en ytterrock från en medpassagerare som stod lutad ut genom fönstret och vinkade till en kvinna med ett barn i famnen.

Det kraftiga snöfallet på påskaftonen hade lämnat drivor efter sig på Vasagatan som den påsklediga snösvängen inte helt hunnit skotta bort. Staden var annandagslivlig och inbäddad i bolster av snö. Det var inte förrän han passerade Oscarsteatern och Vasateatern som han kom underfund med att en svart Ford följde efter honom. Han skyndade på stegen men stannade tvärt vid Auditorium där man annonserade för en jazzorkester från USA, och såg sig över axeln.

Bilen hade också stannat.

Närmast hade Ernst Rafael tänkt sig till en hälare han kände på Hälsingegatan där denne idkade varubelåning. Nu började han småspringa ut på Norra Bantorget, fram mot spårvagnen som över Dalagatan skulle föra honom till Odengatan. Forden ökade också takten och Ernst Rafael famlade efter revolvern. Spårvagn nummer hade just lämnat hållplatsen, nästa skulle inte gå förrän om tio minuter.

– Kom hit, banditen! ropade en röst bakom honom.

– Ta det lugnt, det är inte ordningsmakten! skrek en annan röst.

Ernst Rafael såg sig omkring. En ung mor med ett snorigt barn vid handen såg nyfiket på honom.

– Stig in i bilen och var som en människa! fortsatte den första rösten.

Ernst Rafael vände sig om. I Forden satt tre män klädda i vidbrättrade hattar och mörkgrå ulstrar.

– Varbför har farbrorn så lidten rock? snorade barnet.

– Seså, kom nu banditen. Spårvagnen kostar femton öre. En tur i kärran är gratis.

- Varbför har farbrorn så lidten rock, mbamba?
- Ernst Rafael gick fram till Forden, steg in i baksätet och satte sig i ett hörn.
- Direktör Carlsson ska få en chans till ett nytt liv, sa en av männen och startade bilen.
- Obekvämt yrke att släpa omkring på kyrksilver och råna koooperationen. Nej, bättre upp kan vi erbjuda.
- Ernst Rafael tog fram revolvern ur fickan, la den i knät och knep ihop läpparna.
- Det blev tyst i kupén.
- Nu ska vi inte ta det på det viset, sa en av männen i homburghatt efter en stund och startade bilen.
- Efter en snabb färd fram till Odenplan och nedför Odengatsbacken svängde bilen så småningom in på Birger Jarlsgatan och stannade vid infarten till ett stort HSB-hus med slottsliknande entré. Ernst Rafael anletsdrag fick ett än mer bestämt uttryck, han kastade upp bildörren och hoppade med ett språng ur bilen med pistolen i hand.
- Fodret i rocken fastnade i ett dörrhandtag, han halkade omkull men fångades i ett vant grepp av de båda männen i homburghattar.
- Seså. Gå nu lugnt och stilla till uppgång 14, fyra trappor, dörren nummer två från vänster.
- För vart ska banditen annars ta vägen? Till sin kompanjon på Hälsingegatan?
- Han sitter på cellen, han.
- Männen släppte sitt grepp, steg in i bilen och slog igen dörrarna efter sig utan en blick mot Ernst Rafael. Forden sladdade iväg i middagssolens snömodd och försvann i riktning mot Roslagstull.
- Han tog ett steg i samma riktning, såg ned på rocken som slutade ovanför knäna, kände i fickan. De hade tagit hans revolver. Han vände om och gick uppför trapporna mot huset och genom valvet. Vid en stupränna stod en kortväxt, lätt puckelryggig man och hackade is från en stupränna.
- Uppgång fjorton? Portvakten pekade på huset bakom dem.

Det stod på en bergknalle, den andra stapeln i den sneda u- form som huskroppen bildade.

Det fanns ingen hiss och Ernst Rafael andades tungt när han tryckte på ringklockan. En röst ropade genast.

– Öppet! Kliv in!

Genom en mörk hall kom han in i ett nästan kallt rum. Bakom ett skrivbord, med ryggen mot fönstret, satt en ung man med huvudet böjt över en bok. Bredvid honom låg en revolver och ett paket Fennia. Den unge mannen askade på mattan och såg upp, ögonen var skarpa.

– Det är jag som är Storgubben, sa han.

Ernst Rafael brast i skratt.

– Inte för att det har någon betydelse, fortsatte den unge mannen och granskade Ernst Rafael, men rocken verkar bekant. Och det är en mycket ovanlig rock. Har ni möjligen stulit den från min svåger? Jag väntar honom med tåget.

Sju dagar innan dessa händelser, under en flygtur över det översvämmade Fen-distriktet i mellersta England, försvann hertiginnan av Bedford, 71 år gammal.

Under sin nioåriga flygkarriär hade hon flera gånger rapporterats som saknad, senast under en Afrikaflygning då hon emellertid så småningom dök upp vid en oas i Saharaöknen.

Tillsammans med en annan engelsk pilot flög hon redan år 1929 till Indien, en resa på över 16 000 kilometer, och så sent som förra året hade hon deltagit i en flygtävling med, som det sades i pressen, ”en halsbrytande uppvisning i flygakrobatik”.

En snöstorm härjade över Bedfordshire den dagen hon försvann. Vid sjutiden på kvällen siktades ett plan som kunde varit hennes. Hon avhördes därefter inte.

Lady Bedford var försvunnen.

Stockholms-Tidningens reportageplan Sefyr, 10.15 fm.

– Är du inte rädd ... började piloten Almlöf i vanlig samtalston men avbröt sig och vände sig mot kabinen och skrek över motorbullret:

– Är du inte rädd att någon lägger en bomb i båten?

Av någon dunkel anledning kallade han Hindenburg för ”båten”. Birger Brinck, *Stockholms-Tidningens* flygande reporter, svarade inte, i stället drog han ett papper ur skrivmaskinen, harklade sig och ropade:

– Hon är lättare än luft. Bord och stolar är lätta, väggarna av tältduk, glas, tallrikar och bestick väger nästan intet. Det tyngsta föremålet ombord är en champagnekylare av silver.

– Inte illa, skrek Sven Almlöf bakåt genom mullret. Inte illa med tanke på att du inte sett båten ännu. Ja, se dessa journalister!

Brinck ställde skrivmaskinen på golvet och kikade ut genom fönstret utan att svara. *Stockholms-Tidningens* röda reportageplan Sefyr befann sig nästan mitt emellan Stockholm och Malmö i början på sin resa till Frankfurt-am-Main och aerodromen där luftskeppet Hindenburg låg förtöjd i sin hangar. Birger Brinck hade biljett bokad till den amerikaresa som skulle påbörjas denna kväll.

Den sena våren hade endast lyckats locka fram en försiktig grönska och sjöarna låg höstligt grå, han såg fram mot ett Frankfurt där våren redan avlösts av försommar. Han såg även fram mot att bli av med Sven Almlöf. Han var visserligen en skicklig pilot men hade ovanan att innesluta alla personer han träffade – alla utom samhällets och societetens högsta skikt – i ett brödraskap som kunde ha till motto: ”Vi är bara vanliga arbetare vi. Vi gör oss inga andra föreställningar och vi gör som förman säger. Men nog är det bra orättvist”.

– Det är inte så illa att få åka Hindenburg, sa Almlöf.

Orden var menade som en vänlighet men tonen gav intryck av att han gratulerade en lekkamrat till ett tivolibesök till sammans med dennes stränge far, ecklesiastikministern.

– Mhm, svarade Brinck och tände en cigarr av märket Tärnan. Egentligen rökte han cigaretter av märket North State men denna resa krävde mer värdiga rökverk.

Stockholms-Tidningen var Europas första tidning med ett eget reportageplan. Innan Sefyr hade Brinck använt sig av flygplanet Viking tillsammans med piloten Åke Söderberg, våghalsen. Vikings tillkomst var ett resultat av Torsten Kreugers försök att få fart på tillverkningen av privatflygplan vid Svenska Järnverkstäder i Linköpings. Att planet användes av *Stockholms-Tidningen* gav god reklam samtidigt som tidningens status ökade.

Aktiemajoriteten i *Stockholms-Tidningen* innehades av Torsten Kreuger.

– Borta i Amerika har de fått hotelsebrev om bombattentat, ropade Brinck som svar på Almlöfs tidigare kommentar.

– Fast han, chefen på Lakehurst, Rosendahl, verkar inte ta så allvarligt på det.

– Rosendahl? Ett bra svenskt namn, sa Almlöf.

– Jag kan förstå att dårarna lockas, fortsatte Brinck tyst för sig själv. Hon har blivit en symbol.

Under byggandet av Hindenburg döptes hon i förtid till Hitler av den tyska pressen. Först år 1939 föreslogs det politiskt mer neutrala namnet Hindenburg efter den numer lätt senile krigshjälten från världskriget.

– Hellre du än jag, skrek Almlöf. Lakehurst är en helvetes stor aerodrom att hålla fri från sabotörer.

Lakehurstaerodromen låg i New Jersey väster om New

York. Vid framkomsten stod ett flygplan och väntade på Brinck, han skulle genast fortsätta till Pennsylvania och bevaka trehundraårsjubileet av den svenska invandringen till Amerika.

Under resan med Hindenburg skulle han dessutom fortlöpande sända telegrafiska motsvarigheter till resebrev om livet ombord. Artiklarna skulle publiceras i *Stockholms-Tidningen*, som var en morgontidning, eller i samma koncerns *Aftonbladet*, allt beroende på de båda tidningarnas pressläggningstider.

Så småningom kom Sefyr in över Östersjöns vatten, passerade över Möns kritklinter och flög in över tysk mark. Vid kusten syntes frodig grönska; ett annat klimat som när som helst kunde följa med vindarna till Skandinavien.

Vid trakten av Hamburg såg Brinck utslagna björkar och Elbes vatten hade en livligare blå färg än den grå, med vinterrester fyllda Mörrumsån som de passerat tidigare.

Molntaket som ett tag hotfullt sänkt sig, höjde sig åter och den antydan till dimma och regn som funnits var borta. Brinck satt lutad över ett pressklipp från den tjocka bunt han fått med sig från *Stockholms-Tidningen*. Klippet berättade om Bostonläkaren Reginald Margesons djärva försök att resa jorden runt enbart med hjälp av trafikflygens reguljära rutten. Sista etappen tänkte Margeson tillryggalägga ombord på Hindenburg.

Brinck tog skrivmaskinen i knät och skrev: ”Den sista vildmarken, luftrummet, håller på att erövras. De enstaka pionjärererna under seklets två första decennier börja nu trängas undan av de som röjer mark, reser stängsel och bygger land med lag.”

– Idag är flygarna i samma situation som utvandrarerna till USA var för hundra år sen, ropade Brinck. Dom lever i en blandning av laglydighet och anarki.

– Jojomen, sa Almlöf.

– Jag menar, lagarna prövas fram. De står inte i böckerna ännu.

– Tänka sig, sa Almlöf.

Brinck öppnade munnen men stängde den sedan igen.

- Det blir fint folk ombord, ropade Almlöf.
 - Förlåt?
 - Von Heidenstam, du vet. Chefen för AGA, kammarherren. Jag såg passagerarlistan i tidningen. Annars verkar det inte vara så många storgubbar med.
 - En gång till?
 - Storgubbar! Inga storgubbar med.
- Brinck skrattade nervöst, han provade ordet flera gånger. Storgubbar. Han tänkte på brevet i fickan.
- Det är kröningens fel. Alla storgubbar åker till kröningen i England.
 - En tokfan den där Edward, abdikera för att gifta sig med ett lösaktigt fruntimmer. Från Amerika.
 - Hemskt om båten skulle störta med en kammarherre ombord och allt, fortsatte Almlöf sin tidigare tankegång.
 - Inte störtar hon.
 - Ja, ja. Det som ska ske, ska ske.
 - Hursa?
 - Över ödet råder vi inte.
- Brinck suckade, började leta efter sina North State-cigarretter, upptäckte att han hade en slocknad stump Tärnan i mungipan och tände den. Han lutade sig tillbaka och slöt ögonen.
- Allt är förutbestämt, det står skrivet i stjärnorna, tillade Almlöf och spikade fast faktum.
- Brinck gnuggade sig i ansiktet, dess oval föreföll för liten för att rätt harmonisera med den utskjutande långa näsan.
- Han längtade intensivt till Frankfurt.
- I närheten av Hannover, strax innan höglandet började, såg de blommande fruktträd.
- ”Storgubbar”. Brevet tyngde i Brincks kavajficka.

Frankfurt, Hotel Frankfurter Hof, kl 11 f.m.

Försommarsolen fick möblemanget i rum nummer 31 på Hotell Frankfurter Hof att se sjabbigt ut. Endast en obetydlig rörelse från de sittande fick bolstern på soffan att puffa damm.

De nyputsade fönstren stod halvöppna och slingor av syrendoft fick cigarröken att kännas än mer instängd.

– Jaha, lady Bedford, sa Ernst Rafael Carlsson och lade ifrån sig cigarren på kaffefatet. Nu är vi alltså här.

Hans tid på ångfartyget Vinland, parad med en god språkbegåvning, hade gett honom goda kunskaper i det engelska språket.

– Jag förstår att mister Carlsson har många frågor.

– Säg Ernst.

– Om ni kallar mig lady Bedford.

Lady Bedford var klädd i storblommig klänning med en brosch i form av en ros vid halsen. Hon plockade på kronbladen.

– Efter vad jag förstått av Storgubben i Sverige så har han gått igenom Stora Träningen? Men har inte fått reda på syftet med sin resa till Frankfurt?

Motsvarigheten till ”Storgubben” på engelska var ”the old fart”.

När Ernst Rafael först hört ordet på Birger Jarlsgatan i Stockholm hade han skrattat. Den unge mannen bakom skrivbordet förklarade då allvarligt: ”Min titel har valts med omsorg. Ofta tas den som lockar till skratt i ett sammanhang inte på allvar i andra. Skrattet är en förklädnad inom NRK. Det är därför”, fortsatte Storgubben och knackade pekfingret mot pannan, ”det är därför som många inom NRK väljer att uppträda som en pajas”.

– Det är riktigt, svarade Ernst Rafael. Jag vet inte ett barrolin. Man gav mig pengar till tågbiljett, adressen till det här hotellet, datum och Ers nåds namn. ”Mer säger vi inte ... hemligheter”, sa en av de där männen från Förr. ”Bäst att banditen inget vet så slipper vi spika fast tungan mot gommen på herr Carlsson”.

Vilka operettfigurer ... homburghattar ... stora överrockar i värmen. Och varför i hela friden kan ingen berätta varför de kallas Männen från Förr?

– Jag är inte säker. Jag tror det beror på att de varit med från begynnelsen. De lär härstamma från en stråtrövarsläkt som levde på 1300-talet i trakterna kring Gardasjön i norra Italien. Hur de hamnade i NRK vet ingen. I mörka stunder tror jag de är den tibetanske munkens skratt ...

Ernst Rafael såg först ut som om han tänkte begära en förklaring men skakade sedan uppgivet på huvudet.

– Apropå just ingenting, sa han. Hur fick de fatt på hennes nåd? Mig värvade de i Stockholm.

Han böjde sig mot henne och knep konspiratoriskt ihop ena ögat.

– Var på flykt från polisen. Sköt mig loss i Linköping.

– Så intressant. Vad mina egna affärer beträffar så tror jag knappast att de angår er. Fast om ... Ernst ... jag säger väl Ernst. Om Ernst verkligen vill veta? Inte för att han har att göra med det ... men vi sitter i samma båt, så för all del...

Hennes förmåga att tala med en ofrälse var ett nyförvärv och det gick trögt. För några månader sedan skulle Ernst Rafael Carlsson endast varit en anonym medlem av den arbetarklass hon ibland läste om i *The Times*.

– Klart jag vill veta. Jag läste om Ers nåds flygtur i tidningarna.

– Den slutade i en katastrof. Jag tvingades nödlända i Bedfordkanalen. Det blev inte mycket kvar av planet men själv lyckades jag krypa ut med bara några mindre blessyrer. Kölden, Ernst! Snöstormen! Naturligtvis hade jag ingen tanke på att ge upp men det var med lättnad som jag såg en av de där smala kanalbåtarna komma gli-

dande i snöyran. I aktern, vid roderpinnen, stod en man i homburghatt och ulster under ett paraply. Han fick syn på mig och ropade: ”Ser man på, överklassen vräker sig!” Kajutadörren öppnades och det hördes fler röster: ”Blunda och stig ombord!” ”Tänk på imperiet, ers majestät”.

– Och det gjorde jag, fortsatte lady Bedford, och hamnade så småningom i NRK:s högkvarter i Baden–Baden. Där jag tillgodogjorde mig den teoretiska utbildning som förmodligen gått Ernst förbi.

– Men varför just oss?

– Varför just vi.

– Precis. En lady och en... äventyrare. Vad har vi gemensamt? Varför är NRK intresserade av oss?

– Det finns inga förutbestämda kriterier som lämpliga NRK-kandidater ska uppfylla. Det är ett faktum som delges i den teoretiska utbildningen. Som Ernst inte gått igenom. I grunden handlar det om att NRK förnekar existensen av det förutbestämda. Vi två tycks ha en irrationell egenskap som NRK:s talangscouter har upptäckt. Inte för att jag begriper vad vi kan ha gemensamt.

– Männen från Förr, NRK, sa Ernst Rafael utan att lyssna. Vad har jag här att göra egentligen?

– Jo, sa lady Bedford, det kan nog komma som en överraskning. Klockan sju i kväll avgår luftskeppet Hindenburg från Frankfurterodromen, den beräknas landa klockan elva på morgonen den sjätte maj i New Jersey, USA. Ernst ska följa med. Förklädd till en dansk fabrikör Vinholdt som bokat plats sedan länge.

När lady Bedford plockat upp Ernst Rafaels kaffekopp från golvet och ställt en askkopp med fot över fläcken på mattan, satt hon sig åter i soffan och såg på honom.

– Visa lite hänsyn, sa Ernst Rafael. Jag är en känslig människa.

– Som stjal kyrksilver och skjuter på poliser.

- Av nödtvång, Ers nåd. Man hamnar i situationer.
- Man gör det. Nu ska Ernst få veta lite mer om den här situationen: Av Storgubben i Sverige har jag fått veta att Ernsts utbildning i Sverige även inbegrep en del träning i affärslivets hemligheter.
- Det stämmer. Nu kan jag stjäla helt lagligt.
- Ernst lär också ha speciella egenskaper. Vilka har man inte funnit för gott att meddela mig – lady Bedfords näsvingar vidgades – egenskaper som gör honom synnerligen lämplig för detta uppdrag.

Lady Bedford fnös. Hon var den enda person som Ernst Rafael hört fnysa. Han fann fenomenet intressant och kanske ett tecken på bildning. Eftertänksamt drog han ett sista bloss på cigarren och kastade sedan stumpen ut genom fönstret.

Den hamnade framför fötterna på tyske medborgaren Adolf Himmler, ett namn som förpliktade. Han bar svart läderrock och höll en resväska av svinläder i handen. I pannan syntes en smal rod-nad som efter en uniformsmössa som suttit på för länge.

Han hade stannat till utanför fönstret när han hört Hindenburgs namn nämnas. Efter ett försiktigt ögonkast omkring sig klättrade han upp på en trädgårdsbänk för att höra bättre.

– Bakgrunden till Ernsts uppdrag är följande: denne fabrikör Vinholdt titulerar sig omväxlande bankir och fabrikör. I båda egenskaper har han gjort affärer med tyska bolag som exempelvis Telefunken. Eftersom Vinholdt inte bryr sig om hans affärspartner är jude eller arier – han är helt fördomsfri på den punkten – så kan han uppträda som neutral mellanhand i olika affärssammanhang: Ett tyskt bolag vill inte gärna smutsa sina fingrar med att köpa exempelvis skiftnycklar från den judiska firman Rosenberg & Co i London. Alltså gör Vinholdt det och säljer sedan vidare rent ariska verktyg till grossisten Müller i Bremen.

Genom sådana affärer har han skaffat sig ett gott rykte i de högsta kretsar i Tyskland. Männen från Förr i Berlin har rapporterat sig se honom promenerande i sällskap med Albert Speer. Visserligen ett steg bakom och bugande, men i alla fall.

Adolf Himmler såg sig oroligt omkring men han var fortfarande ensam på bakgården som han av misstag kommit in på jakt efter en pissoar. Han tog fram penna och anteckningsblock och började skriva. Kärringrösten talade om en av tredje rikets vänner och en som dessutom skulle vara ombord på Hindenburg på dess sista färd.

Visste hans farbror Heinrich om detta? Var det planerat att Vinholdt skulle stryka med vid explosionen?

– Genom våra kontakter i tyska handelsdepartementet, fortsatte den myndiga kärringrösten, förvarnades vi om Vinholdts resa till USA och syftet med resan. Han ska köpa helium för tyska luftfartsmyndigheten Luftschiffbaus räkning. Eller rättare sagt, det är det intryck som han ska göra. Som Ernst kanske vet är Hindenburg fylld med brandfarlig vätgas, att använda helium skulle däremot vara helt ofarligt

– Mein Gott! viskade Himmler. Jag har stött på främmande agenter.

– Just det, sa den raspiga mansstämman. Helium är en ädelgas som inte förenar sig med syre så lätt. Det brinner inte.

– Vafalls? Vem har berättat det för Ernst?

– En svetsexpert, Ers nåd. En riktig rackare på bankfack.

Lady Bedford böjde på huvudet och såg på Ernst Rafael under ögonbrynen.

– Man skall aldrig underskatta någon, märker jag. Alltså. Gasen finns i naturlig form bara i Ontario i Kanada samt i Texas. En viss doktor Eckener, som har varit en av drivkrafterna bakom utvecklingen av luftskeppstrafiken i Tyskland, har länge propagerat för användandet av helium – även om det är dyrt, en mark litern tror jag. Eckeners förslag medför problem eftersom Tyskland har ont om importvaluta. De pengar som finns anser Hitler att rustningsindustrin har större behov av. För att inte verka likgiltig för zeppelinarnas säkerhet i världens ögon, så hävdar man på officiellt tyskt håll att USA vägrar att exportera gasen med motiveringen att den utgör krigsmateriel.

Det egentliga syftet med Vinholdts resa är att spolia de förhandlingar om heliumköp som i hemlighet snart ska hållas i Washington mellan Tyskland och USA. Hitler vill inte ha någon överenskommelse men inte heller skulden för att inget blir av.

Utanför fönstret stod Adolf Himmler och började svettas. Sabotera Hindenburg Heliumförhandlingar! USA! Kände Schutzstaffel till allt detta? Visste SS att det fanns hemliga agenter som gästade hotell Frankfurt Hof? Han fortsatte lyssna än mer ivrigt.

– Väl framme i New York så tänker Vinholdt tipsa några vänner inom pressen om förhandlingarna. Följden blir publicitet och att Tyskland stiger i anseende. Man visar vilja att ersätta vätgasen i luftskeppen med helium. Och doktor Eckener blir nöjd vilket är viktigt eftersom han har ett stort inflytande över den allmänna opinionen.

– Blir det blankt nej från – som han lustigt nog heter – Dennis Nulligan på ekonomidepartementet – till heliumköp så är allt gott och väl. Hitler får behålla sin exportvaluta. Verkar däremot förhandlingarna leda till ett amerikanskt ja, så är det Vinholdts uppgift att sätta en käpp i hjulet. Han är utsedd till förhandlingarnas ordförande och som sådan har han alla möjligheter att sabotera en överenskommelse: Han kan misstolka försonande gester, avbryta för lunch om en kompromiss verkar vara på väg eller ideligen falla de mer liberala amerikanerna i talet.

– Jag har träffat såna åklagare, sa den raspiga stämman.

– Hur som helt, Vinholdt är skicklig, rutinerad och uppträder som neutral. Förhandlingarna kommer att gå om intet och USA att framstå i dålig dager. Hitler däremot kan inför världen konstatera att USA, eller snarare den internationella sionismen har gjort det omöjligt för Tyskland att förbättra luftskeppens säkerhet.

– Vad har allt det här med NRK att göra? Heliumförhandlingar? Prat och diskussioner! Jag trodde att jag skulle vara med i tidernas största bankkupp eller kanske kapningen av en atlantångare.

– Det är följden av Ernsts bristande teoretiska utbildning. Men

den ska vi komplettera vid ett lämpligare tillfälle. NRK är faktiskt ingen banditorganisation.

– Man kunde väl alltid hoppats, mansstämman lät butter.

– Om Ernst hade deltagit i den teoretiska utbildningen hade han fått lära sig att luftskeppen kommit att bli en hjärtesak för NRK och då i synnerhet Hindenburg. Hon har blivit en symbol som är viktig för oss. Och utvecklingen av luftskeppstrafiken riskerar att hejdas helt om Hindenburg går under, som det viskas att hon är förutbestämd att göra. Och vi förnekar det förutbestämda i NRK.

Det var andra gången som NRK nämnts, första gången hade Adolf Himmler bitit sig i tungan och svurit tyst. NRK var väl, eller rättare sagt illa känt, av SS och Gestapo. En farlig och fientligt sinnad organisation.

– Det har ödslats mycket pengar på såna ord, Ers nåd: Kidnappningar, taxiresor och gud vet vad. Det måste ha kostat en slant.

– Låt mig då sänka mig till Ernsts snikna nivå; vi har också ekonomiska intressen i luftskeppsindustrin. Efter våra kraftiga förluster då luftskeppet R 101 störtade i England för några år sedan och luftfartsministern brann upp, så kan vi inte riskera att också det här skeppet går under. Och att den tyska zeppelinindustrin självdör som den engelska har gjort.

– Vilken roll har jag i det här taskspelet?

– I förklädning och under Vinholdts namn ska han resa till USA och föra heliumförhandlingarna till ett lyckligt slut. Den riktige Vinholdt har vi lagt beslag på. I högkvarteret i Baden är man övertygad om att Ernst har de egenskaper som krävs. Vilka vet jag som sagt inte.

– Jag? Ska jag göra affärer med politiker? På kåken fick jag lära mig att det ska finnas hederlighet mellan tjuvar!

– Tramsa inte, Ernst... om han nu tramsar. Saken är avgjord. För säkerhets skull kommer jag att följa med på resan och se till att Ernst inte hittar på några dumheter. Och för att hålla ett öga på Birger Brinck.

– På vem?
– En svensk journalist som NRK:s talangscouter tror kan vara en lämplig kandidat... men strunt i det. Fatta nu mod, Ernst! När allt detta är över så får han en lugn och trygg tillvaro som en av Männen från Förr.

Adolf Himmler klättrade tyst upp på en trälår utanför de hemliga agenternas fönster och kikade försiktigt. Han såg en dam i blommig klänning stryka en storväxt man med mittbena över håret. Inte utan ömhet som det föreföll.

Himmler hoppade ned från banken, grep sin svinläderväska och började springande ta sig, från hotellets bakgård. Han hade hört nog. Detta måste rapporteras till SS och farbror Heinrich.

– Då är vi överens, Ernst?

– Jag vägrar bära homburghatt, sa Ernst Rafael enkelt. Han såg grubblande ut genom fönstret.

– Man är väl inte riktigt klok, sa han till sist.

Soffan puffade damm då lady Bedford nickade energiskt. Så stod det till med alla inom NKR.

Ingen av dem hörde skriket av bromsar från en lastbil som inte i tid förmått hejda färdens utan kört på den upprörde och ouppmärksamme Adolf Himmler. Hans mor tröstades senare med att han aldrig hann känna någon smärta.

Sefyr, kl 1 e.m.

Almlöf flög högt.

Det avlägset skymtande Vogelsberg på vänster sida och bergsryggen Taunus längre fram förebådade som öar i en skärgård att de snart var framme vid resans mål.

Bakom detta vidsträckta pass låg Frankfurt i det lågland som under årtiotusenden eroderats fram under floderna Rhens och Mains förflyttningar.

Brinck kände spänningen växa, snart skulle han få se henne, resultatet av samtidens yppersta teknik, luftskeppet Hindenburg, en kvarts kilometer lång meter lång och med 150 tons dödvikt.

– Teknik har alltid intresserat mig, ropade Brinck. Fast det läste jag ju inte på universitetet.

– Du är en bildad karl!

– Eckener, du vet. Han började som humanist, som journalist. Först senare började han arbeta tillsammans med gamle Zeppelin.

Eckener hade för första gången sett en zeppelinare när han skickats ut av *Berliner Tagenblatt* för att rapportera om greve Zeppelins ihärdiga och misslyckade försök att konstruera ett luftskepp. Efter sitt premiärmöte med ett luftskepp skrev han att det visserligen färdats framåt men att man inte kunde utesluta att detta berodde på vindarna.

Senare, när greve Zeppelin ruinerat sig på sina experiment, hjälpte han till att organisera flera landsomfattande insamlingar för att arbetet skulle kunna fortsätta.

Brinck tänkte en Tärnan och böjde sig fram.

– Det verkar fridfullt därnere. Feta bönder som äter skinka och tar en middagslur på brännvinet.

- Tänka sig.
- En idyll, det är oskuldsfullt.
- Jamen, sa Almlöf.
- Det gamla Europa ... Hindenburg är också en del av gamla Europa.
- Det är bra med bildning, sa Almlöf.

Brinck lutade sig tillbaka och började leta efter tändstickor, cigarraren hade slocknat i draget igen. Fingertopparna snuddade vid brevet. Det hade anlämt utan frimärke till hans och hustrun Märthas bostad i Ålsten, alltså måste det ha kommit med bud. Brevet hade legat och väntat när han kom hem efter en reportageresa med Sefyr. Han hade besökt ett läger för sportlovsledig ungdom i Åre och på hemvägen hade han och Sven Almlöf gjort en sväng över isen utanför Söderhamn och flugit över säljägarna. Jägarna hade rusat runt i ett tillstånd av höggradig berusning. ”Påsen kan inte vara vidare glad därnere”, skrev han senare i en artikel. ”De har tydligen inställt jakten för helgen”.

Brinck fortsatte fingra på brevet i fickan, ”Redaktör Brinck”, började brevet:

Vi tar oss friheten att tillskriva Eder angående Er brist på intresse för stiftelsen NRK. Vi förstår att denna försummelse, kan ha till grund att Ni icke känner till stiftelsens existens.

Stiftelsen NRK är en gammal sammanslutning med anor från 1300-talet, digerdödens dagar. Somliga kalla oss huliganer, för tjuvar. Detta är vi icke utom i det fall då det krävs en tjuv för att fånga en tjuv.

Vi är tämligen förmögna, äger viss makt men vill inte kalla oss en politisk organisation. Vi är pajaser.

Goda eller onda alltefter tycke och smak. För närvarande kretsar mycket av vårt arbete kring luftskeppet Hindenburg, en symbol. Svartalferna i Tyskland och Spanien gillar henne inte, för oss betyder hon mycket. Hon är, måste vi tillstå, även en betydelsefull ekonomisk faktor för oss.

Hindenburg svävar, bokstavligt talat, i fara. Vi fruktar att hennes undergång kan bli tecken på en värre katastrof, det gamla Europas undergång.

Förolyckas Hindenburg kommer det att sammanträffa med en ännu större olycka. Redaktör Brinck känner ännu inte teorin om Meningsfulla Sammanträffanden, att livet inte enbart styrs av rationella lagar. Det kommer dock redaktör Brinck snart att få lära sig.

Må gott och gör inget som inte jag skulle göra
Storgubben

Med dessa kryptiska rader slutade brevet.

Det förbryllande brevet åtföljdes av ett fotografi. Fotografiet föreställde tre män i hamburghattar och stora ulstrar. En av dem bar en stor banjo på magen och alla tre log och föreföll att vinka mot fotografen.

Det var första gången som Birger Brinck personligen fått motta ett av de brev från förvirrade människor och mystiska organisationer, som nästan dagligen kom till tidningen. Hans intresse väcktes och en försiktig efterfrågan bland hans poliskontakter visade att NRK inte var helt okänd hos ordningsmakten.

Åsikterna om organisationerna skiftade från försiktigt positiva till ilska över dess oåtkomlighet och ringa respekt för lagar som gäller passkontroller, skatter och censur. Brevets antydning om att Hindenburgs eventuella – undergång skulle följas av det gamla Europas undergång störde Brinck. Han ogillade blotta omnämmandet av tanken på att det skulle existera en okänd naturlag som skapade samband där inget samband mellan orsak och verkan fanns.

Nej, det fick vara någon ordning

Och att han, Birger Brinck, skulle känna sig befryndad med NRK! Nej, någon ordning på torpet fick det vara.

– Dom har i alla fall ordning på torpet! skrek Almlöf.

Brinck tappade cigarren.

- Va?
- Nazisterna och fascisterna! Dom har ordning på torpet. Tågen går i tid.
- Ja, sa Brinck ointresserat. Förutom i yrket bekymrade han sig just aldrig om politik.
- Inte för att jag gillar vad de gör i Spanien förstås. I förra veckan läste jag att Franco stulit en apelsinlast från en svensk båt. Pengarna gick visst direkt till Hitler för att betala vapen.
- Almlöf gjorde sitt bästa för att prata gamla nyheter med en journalist och det blev tyst i kabinen förutom det jämna motorbullret och fartvindens gälla väsande i springorna.
- De närmade sig Frankfurt.

När Sefyr sänkte sig mot aerodromen verkade Hindenburgs hangar inte särskilt stor. Först när från början knappt synliga fläckar på marken växte till tankbilar och andra transportfordon och det till synes hittills folktomma fältet började myllra av mänskliga aktiviteter, återfick aerodromen sina rätta proportioner.

Almlöf landade som anvisat var på motsatt sida av fältet och återigen lurade perspektivet ögat och hangaren krympte. Han landade med alla hjul samtidigt på en av honom förutbestämd punkt och skrivmaskinen hoppade ur knät på Brinck. Landningsmanövern krävde precision men var samtidigt mycket obekvämt för passageraren.

En bil med kolleger från den tyska pressen stannade vid Sefyr och efter att Brinck och Almlöf poserat framför flygplanet för *Stockholms-Tidningens* Berlinredaktion packade de in sig i bilen, Brinck med skrivmaskinen i knät.

Vid framkomsten till Frankfurt anmälde sig Brinck för myndig-

heterna och fick tillstånd, efter visitation, att besöka Hindenburg innan de reguljära bussarna med de andra passagerarna anlände till aerodromen.

I försommarvärmen satt bierdrickande män vid trottoarserveringar skuggade av syrener. Syrendoften gjorde Birger Brinck sentimental.

Vid ett kafé såg han tre nästan identiskt lika män som drack snaps och åt korv. Värmen tycktes inte bekymra dem. De bar ulstrar och bredbrättade grå hattar – homburghattar.

En av dem blinkade konspiratoriskt mot honom.

Till sin förvåning märkte Brinck att han blinkade tillbaka. Detta distraherade honom och han råkade stöta till en man i svart läderrock. Mannen såg ursinnigt på Brinck och strök sig över pannan där ett smalt rött märke löpte, som efter en nyligen avtagen uniformsmössa.